

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
Irena LIPOWICZ

RPO -707447 - I/12/KK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia

3. XII. 2012

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY KANDELARIA	
wpl. dnia	05. 12. 2012
L.dz.	L.zał. ....

Trybunał Konstytucyjny

WARSZAWA

Wniosek

Rzecznika Praw Obywatelskich

Na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) oraz art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.)

wnoszę o

stwierdzenie niezgodności art. 492 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) z art. 60 w związku z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 29 lit. a Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169).

Uzasadnienie

I

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła skarga obywatela poruszającego się o kuli, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności z wpisem „trwała niezdolność do pracy”, który w wyborach samorządowych w 2010 r. chciał kandydować na funkcję wójta. Podczas rejestracji komitetu wyborczego w Biurze Komisarza Wyborczego został on poinformowany, że zgodnie art. 26 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. *o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta* (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1191) wskutek orzeczenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji w trybie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na okres co najmniej do końca kadencji następuje wygaśnięcie mandatu wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Tak więc w przypadku wygrania przez kandydata z takim orzeczeniem wyborów należałoby wygasić jego mandat w pierwszym dniu jego urzędowania. Analogiczne rozwiązanie przewiduje przepis art. 492 § 1 pkt 6 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. *Kodeks wyborczy* (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.). Zgodnie z art. 492 § 2a Kodeksu wyborczego wygaśnięcie mandatu z powodu wydania takiego orzeczenia w drodze postanowienia stwierdza komisarz wyborczy.

Regulacja taka nie występuje w przypadku innych funkcji publicznych, niektóre z nich zaś były lub są sprawowane przez osoby z orzeczeniem o niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji (dotyczy to np. funkcji posła i senatora).

Trzeba więc zadać pytanie o cel tego przepisu i jego zgodność z art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który gwarantuje wszystkim obywatelom korzystającym z pełni praw publicznych prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach, także w związku z zasadą równości określoną w art. 32 Konstytucji RP.

Należy również dokonać analizy zgodności tej regulacji z art. 29 lit. a Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Przepis ten zobowiązuje Państwa-Strony do zagwarantowania osobom niepełnosprawnym praw politycznych i możliwość korzystania z nich, na zasadzie równości z innymi obywatelami oraz do zapewnienia, że osoby

niepełnosprawne będą mogły efektywnie i w pełni uczestniczyć w życiu publicznym i politycznym, na zasadzie równości z innymi obywatelami, bezpośrednio lub za pośrednictwem swobodnie wybranych przedstawicieli, włączając w to prawo i możliwość korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego.

II

Rozpatrując kwestionowany przepis trzeba zauważyć, iż „uwzględnienie w Konstytucji prawa równego dostępu ma tę konsekwencję, że wprowadza zakaz podejmowania przez kogokolwiek z ustawodawcą włącznie, jakichkolwiek działań dyskryminacyjnych czy też konstruowania jakichkolwiek przeszkód uniemożliwiających lub utrudniających równy dostęp” (W. Sokolewicz, *Komentarz do art. 60 Konstytucji* (w:) „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz” pod red. L. Garlickiego, s. 6-7). Natomiast zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego: „nie budzi wątpliwości to, że konstytucyjne pojęcie „służby publicznej” obejmuje swoim zakresem ogół stanowisk w organach władzy publicznej, w tym m.in. osoby pełniące funkcje przedstawicielskie w pochodzących z wyborów organach jednostek samorządu terytorialnego” (np. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 kwietnia 2002 r., sygn. SK 18/01 oraz z dnia 25 stycznia 2005 r., sygn. K 25/04).

W doktrynie podkreśla się, iż prawo dostępu do służby publicznej może być ograniczane jedynie przez wymóg posiadania obywatelstwa polskiego i pełni praw publicznych. Żadne inne ograniczenia w tym zakresie nie mogą być stosowane (G. Kuca, *Konstytucyjne prawo dostępu do służby publicznej w doktrynie i orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego* (w:) „Prawne i aksjologiczne aspekty służby publicznej”, pod red. K. Miaskowskiej-Daszkiewicz i M. Mazuryka, Lublin –Warszawa 2010, s. 219).

Ustawodawca uprawniony jest natomiast „do sformułowania dodatkowych warunków, uzależniając od ich spełnienia uzyskanie stanowisk w służbie publicznej” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 czerwca 1998 r., sygn. K 28/97). Jednak wymogi te muszą przewidywać zobiektywizowane kryteria dostępu do danego stanowiska, uregulowane na jednakowych zasadach dla wszystkich obywateli polskich posiadających pełnię praw publicznych, bez jakichkolwiek form dyskryminacji lub faworyzacji i innych nieuzasadnionych ograniczeń (G. Kuca, op. cit., s. 226).

Trybunał Konstytucyjny podkreślił, iż „celem regulacji konstytucyjnej, a zarazem istotą prawa określonego w art. 60 jest zagwarantowanie każdemu, kto spełnia dwa wskazane wyżej kryteria, że będzie traktowany na jednakowych zasadach” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 października 2000 r., sygn. K.21/99).

III

Analizując treść art. 492 § 1 pkt 6 Kodeksu wyborczego pod względem zgodności z art. 32 Konstytucji RP trzeba zauważyć, iż Trybunał Konstytucyjny wskazał, że zasada równości daje się wyrazić w formule: nie wolno tworzyć takiego prawa, które różnicowałoby sytuację prawną podmiotów będących w takiej samej sytuacji faktycznej (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 października 2005 r., sygn. SK 39/05).

Trybunał zwrócił uwagę, iż „zasada równości ma szczególną rangę w całości kształcie zasad i praw obywatelskich. Można w tym zakresie wskazać, iż w doktrynie prawa konstytucyjnego podkreśla się rangę zasady równości, traktując ją jako zasadę fundamentalną, tj. na tyle ogólną, że odnoszącą się do wszystkich wolności, praw i obowiązków obywateli” (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 marca 1987 r., sygn. P. 2/87).

Kluczowy charakter dla stwierdzenia czy dana regulacja jest zgodna z zasadą równości ma więc zawsze ustalenie „cechy istotnej”, która przesądza o uznaniu danych podmiotów za podobne albo odmienne (L. Garlicki, *Komentarz do art. 32 Konstytucji (w:) „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz”* pod red. L. Garlickiego, s. 7).

Zasada równości nie ma jednak charakteru absolutnego. Trybunał Konstytucyjny wymienia trzy warunki, po spełnieniu których odstępstwa od nakazu równości podmiotów podobnych są możliwe. Wprowadzone zróżnicowania muszą być:

- relewantne, czyli pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których znajduje się kontrolowana norma, a więc mieć racjonalne uzasadnienie;
- proporcjonalne, czyli waga interesów, którym mają służyć musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów naruszonych;
- pozostawać w związku z innymi normami konstytucyjnymi, zasadami, wartościami (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 grudnia 1996 r. sygn. U. 1/96).

Odnosząc się do relacji pomiędzy art. 32 i 60 Konstytucji RP trzeba zauważyć, iż pomimo ich dużego podobieństwa istota art. 60 nie wyczerpuje się w potwierdzeniu zasady równości w sferze dostępu do służby publicznej. Ustawodawca jest bowiem wyraźniej ograniczony w kształtowaniu dostępu do służby publicznej niż w innych sferach (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 października 2000 r., sygn. K 21/99). O ile zgodnie z zasadą równości nie ma przeszkód do traktowania podmiotów nieposiadających cechy wspólnej w różny sposób, o tyle w przypadku osób ubiegających się o dostęp do służby publicznej niemożliwe jest wprowadzenie zróżnicowania ich sytuacji na podstawie jakichkolwiek pozakonstytucyjnych przesłanek (M. Jabłoński, *Prawo dostępu do służby publicznej* (w:) B. Banaszak, A. Preisner (red.), „Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP”, Warszawa 2002, s. 627 – 628).

IV

Regulację zawartą w art. 492 § 1 pkt 6 Kodeksu wyborczego trzeba postrzegać w perspektywie całego systemu orzekania o niepełnosprawności i niezdolności do pracy. W polskim prawie jest to system skomplikowany, a pojęcia w nim użyte są mylące. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.) orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy jest równoważne z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Natomiast wedle art. 4 ust. 5 tejże ustawy zaliczenie do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby, o której mowa w ust. 1 lub 2, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej. Natomiast art. 13 ust. 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych* (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) stanowi, iż zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy.

Na fakt, iż osoby z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji mogą podejmować zatrudnienie wskazał również Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z 29 września 2006 r. (sygn. akt II UZP 10/06). SN słusznie

jako przykład podał osoby niewidome lub niemogące się samodzielnie poruszać, w stosunku do których standardowo wydawane jest orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, mimo że są one zdolne do wykonywania pracy umysłowej. Należy więc zadać pytanie, jakie argumenty przemawiają za pozbawieniem takich osób możliwości sprawowania funkcji wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Jak wskazano powyżej, orzeczenie o niezdolności do pracy nie oznacza zakazu pracy, a osoby z takim orzeczeniem mogą również pracować na otwartym rynku pracy. Nie ma również podstaw do tworzenia katalogu zawodów czy funkcji, których takie osoby nie są w stanie wykonywać. Tak więc nie można wskazać argumentów uzasadniających stosowanie takiego ograniczenia w stosunku do funkcji wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

V

Nie można wskazać przyczyn, usprawiedliwionych jakimikolwiek normami czy wartościami konstytucyjnymi, które uzasadniałyby wprowadzone przepisami Kodeksu wyborczego odmienne traktowanie osób niepełnosprawnych w niniejszej sprawie. Brak jest jakichkolwiek relewantnych argumentów uzasadniających uznanie za taką cechę faktu posiadania orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji. W polskim systemie orzekania o niepełnosprawności posiadanie takiego orzeczenia nie oznacza wszak, iż dana osoba nie jest w stanie wykonać żadnej pracy.

W ocenie Rzecznika nie można znaleźć przesłanek do zróżnicowania dostępu osób z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji do funkcji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz innych funkcji publicznych, które z powodzeniem wykonują. Nie można wskazać takich elementów wykonywania funkcji wójta, które powodowałyby, że osoba np. sprawująca mandat posła nie mogłaby wypełniać obowiązków wójta.

Wprowadzona regulacja nie pozostaje w związku z normami, zasadami i wartościami konstytucyjnymi. Trudno jest w ogóle wskazać cel, jakiemu kwestionowany przepis ma służyć. Okoliczność, iż taka regulacja została wprowadzona tylko w zakresie sprawowania

funkcji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) może wskazywać, że ma ona charakter arbitralny.

Zdaniem Rzecznika, rozwiązanie przewidziane w art. 492 § 1 pkt 6 Kodeksu wyborczego nie ma usprawiedliwionych podstaw zarówno w przypadku osób posiadających orzeczenie o niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji wydane przed wyborami, jak i w przypadku osób, które uzyskały takie orzeczenie już w trakcie trwania kadencji.

W pierwszym przypadku trzeba zauważyć, iż osoby legitymujące się orzeczeniem mają prawo być wybranym na stanowisko wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Jednak w przypadku potencjalnego wyboru doszłoby do sytuacji, w której w dniu objęcia funkcji aktualizuje się także podstawa stanowiąca przyczynę wygaśnięcia mandatu. Tak więc bierne prawo wyborcze tej kategorii podmiotów ma w istocie charakter pozorny.

W drugim z wymienionych przypadków ustalenia niepełnosprawności w trakcie kadencji potwierdzone orzeczeniem o niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji w świetle obecnego systemu orzeczniczego nie oznacza, że dana osoba rzeczywiście utraciła zdolność do pełnienia funkcji wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

VI

Rozpatrując konstytucyjność art. 492 § 1 pkt 6 Kodeksu wyborczego należy zadać pytanie, czy istnieją możliwości stworzenia procedur stwierdzania niezdolności do wykonywania funkcji wójta (burmistrza, prezydenta miasta), które nie ograniczałyby w sposób nadmierny dostępu osób z niepełnosprawnością do służby publicznej, natomiast pozwalałyby stwierdzić rzeczywistą niezdolność danej osoby do wykonywania tej funkcji.

Odpowiadając na to pytanie trzeba zauważyć, iż w polskim prawie procedury spełniające powyższe kryteria występują w odniesieniu do Prezydenta RP oraz sędziów. W obu tych przypadkach istnieje odrębna procedura stwierdzania niezdolności do wykonywania funkcji, co w sposób istotny odróżnia je od kwestionowanej regulacji.

Zgodnie z art. 131 ust. 2 pkt 4 Konstytucji RP, Zgromadzenie Narodowe uchwałą podjętą większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby członków Zgromadzenia Narodowego może uznać Prezydenta RP za trwale niezdolnego do sprawowania urzędu.

W związku z tym należy stwierdzić, iż nie ma przeszkód żeby osoba z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji sprawowała funkcję Prezydenta RP, chyba że konkretny stan fizyczny, psychiczny lub intelektualny uniemożliwia to danej osobie. Jednak w przypadku wszystkich osób, także tych z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, należy przyjąć domniemanie zdolności do sprawowania urzędu Prezydenta RP.

Także w przypadku sędziów orzeka się o niezdolności do wykonywania tej funkcji. Wedle art. 70 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz. U. Nr 98, poz. 1080 ze zm.): „Sędziego przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek właściwego kolegium sądu, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił uznany został przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego”. Z brzmienia tego przepisu wynika, iż wobec wszystkich sędziów, także posiadających orzeczenie o niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji w trybie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, trzeba przyjąć domniemanie zdolności do wykonywania funkcji sędziego, dopóki w specjalnej procedurze lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie stwierdzi trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego.

VII

Kwestionowany przepis, zdaniem Rzecznika, jest także niezgodny z art. 29 lit. a Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Przepis ten zobowiązuje Państwa-Strony do zapewnienia, że osoby niepełnosprawne będą mogły efektywnie i w pełni uczestniczyć w życiu politycznym i publicznym, na zasadzie równości z innymi obywatelami, bezpośrednio lub za pośrednictwem swobodnie wybranych przedstawicieli, włączając w to prawo i możliwość korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego.

Zaskarżony przepis nie tylko nie gwarantuje osobom z niepełnosprawnością równych z innymi obywatelami możliwości sprawowania funkcji wójta (burmistrza, prezydenta miasta), ale część osób z niepełnosprawnością zdolnych do wykonywania tej funkcji takiej możliwości pozbawia całkowicie. Jego obecne brzmienie powoduje więc, że Rzeczpospolita Polska nie realizuje art. 29 lit. a Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

W doktrynie prawa międzynarodowego wprowadza się rozróżnienie norm umów międzynarodowych na normy samowykonalne i niesamowykonalne.

Daną normę można stosować bezpośrednio, jeśli jest ona:

- jasna i precyzyjna – musi dać się z niej wywieść jasna reguła zachowania, prawo lub obowiązek jednostki, organów państwa itp.,
- bezwarunkowa – nie pozostawia państwu członkowskiemu swobody działania, nie pozwala mu np. wybrać szczegółowego rozwiązania, wykonanie jej nie jest zależne od upływu terminu czy ziszczenia się warunku,
- zupełna – nie wymaga dla swojego wykonania normy prawa krajowego (W. Czapliński, A. Wyrozumski, *Prawo międzynarodowe publiczne. Zagadnienia systemowe*, Warszawa 2004, s. 548).

Zdaniem Rzecznika, bez wątpienia w Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych znajdują się normy spełniające powyższe warunki. Wniosek o samowykonalności części norm Konwencji wynika bezpośrednio z brzmienia jej art. 4 ust. 2 stanowiącego, iż: „W odniesieniu do praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, każde z Państw Stron zobowiązuje się podjąć kroki, wykorzystując maksymalnie dostępne mu środki i, gdy to potrzebne, w ramach współpracy międzynarodowej, w celu stopniowego osiągnięcia pełnej realizacji praw, bez uszczerbku dla tych zobowiązań zawartych w niniejszej konwencji które, zgodnie z prawem międzynarodowym, mają skutek natychmiastowy”. Tak więc sama Konwencja stanowi, iż część jej norm wymaga implementacji, ale część należy stosować bezpośrednio w krajowym porządku prawnym.

Odnosnie do art. 29 lit. a Konwencji należy przyjąć, iż należy go bezpośrednio stosować w zakresie zapewnienia osobom niepełnosprawnym możliwości pełnego i efektywnego uczestnictwa w życiu publicznym i politycznym, na równych zasadach z innymi obywatelami, w tym możliwości startowania w wyborach. Implementacji wymaga natomiast w zakresie dostosowania procedur głosowania do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

W ocenie Rzecznika kwestionowaną regulację należy uznać za dyskryminację ze względu na niepełnosprawność w rozumieniu Konwencji. Zgodnie z art. 2 Konwencji termin ten „oznacza jakiegokolwiek różnicowanie, wykluczanie lub ograniczanie ze względu na niepełnosprawność, którego celem lub skutkiem jest naruszenie lub zniweczenie uznania,

korzystania z lub wykonywania wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności w dziedzinie polityki, gospodarki, społecznej, kulturalnej, obywatelskiej lub w jakiegokolwiek innej, na zasadzie równości z innymi osobami. Obejmuje to wszelkie przejawy dyskryminacji, w tym odmowę racjonalnego usprawnienia”.

Warto również podkreślić, że art. 29 lit. b Konwencji nakłada na Państwa-Strony obowiązek aktywnego promowania środowiska, w którym osoby niepełnosprawne będą mogły efektywnie i w pełni uczestniczyć w kierowaniu sprawami publicznymi, bez dyskryminacji i na zasadzie równości z innymi osobami, oraz zachęcania ich do udziału w sprawach publicznych. Trudno sobie wyobrazić promowanie udziału osób niepełnosprawnych w samorządzie gminnym w przypadku dalszego obowiązywania kwestionowanego przepisu.

Należy jeszcze zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 8 Konwencji Państwa-Strony zobowiązane są do zwalczania stereotypów i uprzedzeń wobec osób niepełnosprawnych. Tymczasem kwestionowana norma utwierdza w społeczeństwie stereotyp tych osób, jako niezdolnych do aktywnego udziału w życiu publicznym i politycznym.

VIII

Reasumując: kwestionowana norma uniemożliwia osobom niepełnosprawnym sprawowanie funkcji w organach władzy lokalnej. W demokratycznym państwie prawa niedopuszczalna jest sytuacja, w której część obywateli posiada pozorne bierne prawo wyborcze, a z takim stanem rzeczy mamy do czynienia w przypadku osób z orzeczeniem o niezdolności do pracy kandydujących w wyborach na funkcję wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

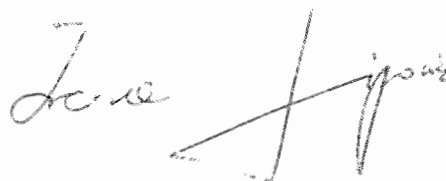
Oczywiście zdarzają się przypadki, iż dana osoba w czasie wykonywania funkcji publicznych z jakichś z powodów traci zdolność jej sprawowania, jednak przepisy w tej materii powinny przewidywać procedury badania zdolności danej osoby do wykonywania konkretnej funkcji i tym względzie można wskazać w polskim prawie dobre przykłady, które zostały przytoczone we wniosku.

Jednym z podstawowych wymogów państwa, podkreślonym w Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, jest zapewnienie możliwości pełnego udziału osób

z niepełnosprawnością w życiu społecznym i publicznym. Stawia to przed państwami obowiązek podejmowania działań likwidujących wszelkie bariery w tym zakresie. W tym kontekście trzeba zauważyć, że kwestionowanym przepisem ustawodawca nie tylko nie podjął działań na rzecz wyrównania szans osób niepełnosprawnych, ale sam stworzył nieuzasadnione ograniczenia.

W świetle powyższego należy uznać, że art. 492 § 1 pkt 6 Kodeksu wyborczego jest niezgodny z art. 60 w związku z art. 32 Konstytucji RP oraz z art. 29 lit. a Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

W związku z powyższym, mając na względzie konieczność ochrony praw i wolności człowieka i obywatela, wnoszę jak na wstępie.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Jacek Hryciuk". The signature is written in a cursive style with some stylized flourishes.